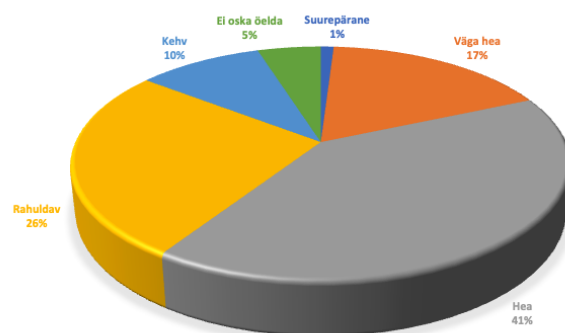

Rõuge valla hariduse küsimustiku kokkuvõte

Küsimustik viidi läbi ajavahemikus 17.05–29.05.2023 ning sellele vastas 103 inimest.

1. Rõuge valla hariduse kuvandi hinnang

Rõuge valla hariduselu kuvand

Rõuge valla hariduselu kuvand on enamuse arvates suurepärane, väga hea või hea – kokku 59% (sh 1% suurepärane, 17% väga hea ja 41% hea) vastanutest, 26% arvas, et kuvand on rahuldav ning 10%, et kehv. 5% vastanutest ei osanud hinnangut anda.

2. Millised on meie valla hariduselu tugevused?

- **Kodulähedased koolid ja lasteaiaid** – rahulik ja hea õpikeskkond, piirkonna eripära kajastub koolis, omakultuuri tunnid, võru keele õpe, igas piirkonnas on põhikool, tugev side kooli ja lastevanemate vahel, kogukonna ja paikkonna kaasatud koolielu sündmustesse, looduslähedus, paigaidentiteet, koolibussid; tugevus Mõniste kooli püsimine.
- **Personaalne lähenemine** – väikeses koolis on iga laps hoitud ja õpetatud, õpetajad tunnevad oma õpilasi, võimalus märgata erivajadusi algfaasis, õpilastega arvestatakse.
- **Kvalifitseeritud haridustöötajad** – südamega tööd tegevad õpetajad, uuendusmeelsus, tunnustatud õpetajad, tugispetsialistidega kaetus on hea, noorsootöötajad teevad imelist tööd, on koolijuhte, kes paistavad silma oma tarkuse ja arukusega, õpetajate soov end arendada, igal asutusel on oma juht, lasteaedades on liikumis- ja muusikaõpetajad, lasteaia rühmades on kaks õpetajat.
- **Head õpiedukuse tulemused** – õppetase igatu konkurentsivõimeline, head tulemused aineolümpiaadidel ja spordivõistlustel maakonnas ja üle Eesti, hea õppeedukusega lapsed, hea tase põhikoolidest, millega on võimalik edasi õppida ka Tartu mainekates keskkoolides.
- **Mitmekülgset huvihariduse võimalused** – Rõuge Noorsootöö Keskuse toimivus (projektid, mitteformaalne õpe, rahvusvahelised võimalused, noortegarantii tugisüsteem, piirkondadeüleline tegutsemine, malev), LÕIM projekt, mis toetab valla haridustöötajate ühist toimetamist õpilaste koolist väljalangemise ennetustöös; võimalus liituda huviringidega koolimajast lahkumata, Muusikapesa Haanjas; mitmekülgne "lisa ainete pagas". Ehk robotika, pilli õpe, majandusalused, male; aktiivselt tegutsevad noorkotkad ja

kodutütred; palju võimalusi tegeleda huviharidusega (nt Muusikapesa, judo Varstus, rahvatants Rõuges, peotants Mõnistes jne); spordile pannakse rõhku.

- **Kaasaegsed koolimajad, head sportimisvõimalused** – suusaspordivõimalused Haanjas, suurepäraseid võimalusi õuesõppeks, haridusasutused toimetavad renoveeritud majades.
- **Haridusasutuste hea maine ja mitmekesisus** – lapsevanematel on võimalus valida, millisesse haridusasutusse nad oma lapsed panevad, Leiutajate Külakool, erinevad sündmused, Hariduselu kõrval käib ka muidu erinevad üritused ja neid tõesti korraldatakse piisavalt, see on väga suur pluss; kaugõppeplatvormi arendus (Mõniste); koolitoit.

Aga arvati ka, et tugevusi polegi: Polegi. Pigem on vald solgutanud lapsi ühest koolist teise, stabiilsus õppekavades puudulik.

3. Millised on meie valla hariduselu peamised väljakutsed?

- **Koolide püsijäämine, jätkusuutlikkus** – maakoolid on väga olulised, laste arv väheneb ning vanaviisi jätkata ei saa, koolimajad on alakoormatud ja kulukad, 2022 haridusreform oli tehtud kiirustades ja läbimõtlemata- kogukondade omavaheline vastuseis, säilitada igas piirkonnas põhikool ja lasteaed – ebamõistlikult suur koolivõrk, nelja- ja kuueklassiliseks koolide muutmine ei too mingit kokkuhoidu ega jätkusuutlikkust, väiksed koolid ei ole jätkusuutlikud, ei saada laulukoori ja tantsurühmagi kokku, koolide ühendamise elujõulisteks ja vajaliku õpilaste arvuga koolideks vs mitte kokku panna seda, mis kokku ei kuulu; õpilaste arvu vähenemine ei tohi tuua kaasa piirkondades koolide kaotamist, õpetajad saavad end jagada erinevate koolimajade vahel, õpilased peaksid jääma tänastesse majadesse. Kõik meie piirkonnad on olulised!; kõige suuremaks väljakutseks on sinne kogukond. Paratamatult on vaja teha ümberkorraldusi. Isiklikult leian, et muutusi tuleks teha koolide liitmise näol, kuna seda on ka varasemalt tehtud (Viitina ja Nursi kooli liitmine Rõuge majaga). Ehk Mõniste-Varstu koolide liitmine on vältimatu; hariduselu parendamiseks tuleb julgelt otsuseid teha. Soovmõtlemisel on hetkel suur osakaal. Tuleb seada realistlikud eesmärgid ja kavandada jõukohane hulk tegevusi nende saavutamiseks.
- **Õpi- ja töörahu tagamine, koostöö** – mitte lõhkuda lasteaias kahe-õpetaja süsteemi, haridus peaks olema prioriteet, segadus tekitab ebakindlust ja vanemad viivad lapsed mujale, hariduselu tark juhtimine vallavalitsuse poolt, haridusasutused konkureerivad, koostöö on minimaalne, koostöö teeb keerukaks pikad vahemaad; probleemsed lapsed; ebaselgus tuleviku suhtes tekitab stressi.
- **Töötajate väärtustamine** – noorte õpetajate töö hoidmine, et suures tõmbetuules neile töötamist ebameeldivaks ei muudetaks; ei väärtustata töötajaid piisavalt (palgad, eriti huvihariduses ja noorsootöös), õpetajate suur töökoormus; väljakutseks on palgad.
- **Kvalifitseeritud õpetajate puudus, tugipersonali kindlustamine** – palju „vanaaja“ õpetajaid, õpetajad saavad end jagada erinevate majade vahel, ebapädevad juhid, logopeedi pole juba terve aasta, koolipsühholoogi vajadus, koostöökeskus sellisel kujul ei toimi- spetsialistide puudus, ei määrata asendajaid, vananev õpetajate kollektiiv (vana ei võrdu alati halvaga, aga kui eakas õpetaja on ebaprofessionaalne ning ei tunne enam õpetamise vastu huvi, siis võiks midagi ette võtta!); tagada tase.
- **Võrdsed võimalused** – võrdsed võimalused kõigile õpilastele, hetkel koolide ebavõrdne kohtlemine, liitühmad vs tasemeklassid, hoolekogu arvamus ja õpilaste heaolu pole olulised, olla õpilastega avatumad, sõbralikumad ja hoolivamad, vaimse tervise murega üksi jäetud noored, koolikiusamine, täiskasvanuhariduse ja koolituse jaoks rohkem võimalusi, paljude laste koolitee on juba väga pikk, linna huvikoolides käimise toetamine, koolivorm, võrdne puhkus töötajatele; hariduskomisjoni peaks kuuluma igast haridusvaldkonnast keegi, kes seda saab esindada (hetkel ei esinda lasteaedu keegi); ei hinnata meie haridusvaldkonna mitmekesisust, erakoole nagu ei olekski. Munitsipaalkoolid toimivad

endiselt selliselt nagu 10, 20 ja 50a tagasi. Millegipärast on nii, et lapsed ei naudi kooliskäimist, aga see ei peaks nii olema.

- **Tänapäevased õppevahendid ja koolikeskkonna uuendamine** – Rõuge kooli süvenev ruumipuudus.
- **Rahastus ja piirkonna atraktiivsus** – osades koolides on liiga vähe õpilasi, haridusse tuleb panustada ka rahaliselt, nt Rõuge kooli renoveerimine, alarahastus, koolidesse rohkem huviharidust, karpe on liiga palju või nad on ebakohase suurusega; piirkonda kodu rajanud noorte perede siin hoidmine, sest kui töökoht kaob, siis lahkub ka noor pere.

4. Milles seisneb Sinu jaoks meie valla hariduselu eripära?

- **Hea haridus väikses maakoolis**
- **Südamega tööd tegevad inimesed** – kuid ka palju alatasustatud „Hunt Kriimsilmi“; minu jaoks seisneb Rõuge valla hariduselu eripära veelkord nendest inimestest, kes südamega oma tööd teevad. Nad panustavad tihti rohkem, kui peaksid ja toovad oma suurepärased ideed hariduselu juurde ning viivad need ellu.
- **Kodulähedased lasteaia ja koolid** – kodukohas koolis käinud lapsed tulevad suurema tõenäosusega edaspidi ka kodukohta elama ja töötama; lapsed käivad osaliselt väga kaugelt koolis; hetkel võib välja tuua ka III kooliastme säilimise mujal kui valla keskuses - tõstab elukeskkonna kvaliteeti, hariduse kättesaadavust ja piirkonna konkurentsivõimet. Varstu ja Mõniste koolide näitel võiks eripäraks ja heaks lahenduseks tuua juba enne valdade liitmist tehtud otsused koolid ja lasteaia liita põhikool-lasteaedadeks.
- **Omanäolised haridusasutused** – asukoht hea liikuvuse trajektooriga, muuseumitunnid, rahvusvaheline suhtlus, loodushariduse andmise võimalused, talispordialad, ujumine lasteaia; iga kool on omanäoline ja oma piirkonna väärtusi edasiandev (Haanjamäe, Mehkamäe, Leiutajate külakool Sännas); õuesõppimised; koos ühe juhtimise all ühes majas-lasteaed, põhiharidus, muusikapesa; tühjad ja pooltühjad koolimajad; vald ei toeta hariduselu innovatsiooni Eestis, ehk Sännas kooli.
- **Rikkalik kultuur, pikaajalised traditsioonid** – võru keele õpetamine Mõniste ja Haanja koolis, keelepesa Rõuge lasteaia, üritused, rahvakultuuri väärtustamine, Haanja suusakeskus, muusikapesa Mõnistes; Lasteaia õpetatakse võrukeelt. Seda võiks õpetada ka koolis;
- **Looduslikud kaunid paigad** – rahulik keskkond, turvaline; meie valla koolid asuvad looduslikult kaunites ja rahulikes paikades, mis loob suurepärased tingimused õuesõppeks, sportimiseks, matkamiseks jmt.
- **Individuaalne lähenemine ja iga õpilase märkamine** – ennetada koolikiusamist ja noorte ja laste vaimseid probleeme; Rõuge Koostöökeskus; väiksemad klassid võimaldavad tegeleda kõigi õpilastega individuaalselt ja seda peaks hoidma
- **Rikkalik huviharidus** – lastel on võimalus osaleda erinevates huvihariduseringides; head sportimisvõimalused.
- **Tugevad kogukonnad** – eripäraks ongi see, et olemasolevad tugevad kogukonnad paiknevad väga hajusalt; hajaasustus ning ajalooliselt välja kujunenud tugeva identiteediga kogukonnad; kogukonnad on kaasatud
- **Puuduvad kesk- ja kutsehariduse võimalused** – eraldi peaks panustama sellele, et noored leiaksid tagasitee meie valda.

Oli ka mitmeid arvamusi, et Rõuge valla hariduselul puudub eripära.

5. Millised on Sinu ootused meie valla hariduselule?

- **Koolide ja nende eripära püsijäämine** – kasvõi mingi kooli osa peaks olema Missos, muidu sureb nii suure kultuurilise taustaga piirkond välja. Milleks me siis nägime vaeva kooli ehitamisega, kui nüüd läheb võõraste kätte.

- **Tark ja läbimõeldud haridusreform** – põhjalikult läbi mõelda ja kaalutleda, kogukond kaasa rääkima, rutakaid otsuseid mitte tegema, et kuulataks ka õpilaste ettepanekuid, haridus kui prioriteet, mitte kokkuhoiu koht, tuleb taastada hariduselu maine taastamine, tark otsustamine, mitte karjajate järgi joondumine; haridusvõrku tuleb "korrastada" nii, et alles jääksid koolid, mille läheduses elab palju noori peresid ning on palju lapsi. Haridus ja kultuur moodustavad ühtse terviku ning kui piirkonnast kaob kool, kaob ka kultuur ja noored inimesed. Oluline on paikkondliku eripära säilitamine; see on selge, et haridusvõrk vajab korrastamist, muidu poleks valdade liitumisel mingit mõtet; et keegi ometi nende aastate jooksul võtaks juba vallas vastutuse ja teeks tööd ka meie laste tuleviku nimel, mitte ei hävitaks küladest elu; et kõiki piirkondi (lapsi) koheldakse võrdselt ja hoolivalt. Et arvestataks pikka perspektiivi ja laia vaadet. Et ära ei unustataks unistamine kõige hea võimalikkusest
- **Haridussüsteemi kaasajastamine** – võibolla kaaluda waldorfpedagoogikat, õuesõpe, projektõpe, rahvusvahelised projektid - õpirände võimalused nii õpetajatele kui õpilastele, rohkem põnevaid tunde; et oleks valik võõrkeelte õppes ja rühmatunnid näiteks matemaatikas, võõrkeeltes ja muudes ainetes, kus õpilastele oleks see vajalik; lapsed ei peaks vähemalt algklassides tegema koduseid töid (peaks jõudma tunnis kõik ära teha); alusharidus ja üldharidus lõimitud.
- **Ühtsed väärtused ja alused** – et koolid ei peaks üksteisega võistleva või konkureerima, vaid meil oleksid ühtsed väärtused ja alused, millest lähtuda (nt kogu valla piires sama klassijuhatajatasu; ühtne juhtimine vs ärge pange koole ja lasteaedu ühtse juhtimise alla)
- **Piisavad vahendid** – võimalused käia õppekäikudel, rohkem projektiraha hariduselu elavdamiseks; et nii noorsootöötajate kui ka kooli töötajate palgad tõstetaks vähemalt mõistlikule tasemele. Läbi selle saame alustada hariduse jätkusuutlikkuse tagamisega; et lasteaias oleks olemas täiskohaga mänguterapeudid; ressursside ja võimaluste mõistlik jagamine koolide vahel (ühised (vaba-)ainete (sh taseme-)grupid, huvitegevuste grupid, spordivõistkonnad, koorid), koolide vahelise konkurentsi asemel on vaja rohkem samas vanuses õpilaste vahelist konkurentsi, mis sunniks pingutama ja viiks edasi.
- **Koolidevaheline koostöö** – et koolid ei peaks üksteisega võistleva ega konkureerima, õpetajate kohtumised/koostööpäevad, ühised väljasõidud, nt 5. klass; rohkem koostööd koolide vahel; Soodustada pigem seda et lapsed saaksid logistiliselt osaleda eri piirkonna huviringides; parem koostöö linna huvikoolidega; Parem koostöö noorsootöötajate ja koolide vahel
- **Õpilaste ja õpetajate väärtustamine** – palkade tõus, probleem palga kuupäevaga, õpetajatel ei tohiks olla erisusi laste suhtes; meesõpetajate osakaal peaks olema suurem.
- **Transport** – bussiliiklusega arvestamine huvihariduses osalemiseks
- **Haridustaseme kasv** – konkurentsi ja mitmekülsust pakkuv haridus; oluline et pöörataks tähelepanu ja antakse edasi teadmisi liikumisele (liikumakutsuv kool), toitumisele, nutiseadmete piiramisele ja suhtlemisele (lapsed, õpetajaid, iseenda vajaduste-tugevuste märkamine ja väljendamine). Kiusamisvaba keskkond
- **Elukestev õpe** – lastevanemate koolitused, haridusprogrammid vanemaealistele „Muna õpetab kana“; „Õpe ei lõpe“ tähenduses peaks valla hariduselu kaasama ka eakaid, et nad saaksid end soovi korral täiendada. Arvatavasti vallakodaniku keskmine vanus tõuseb ja eakate osatähtsus nii tööturul kui muul moel valla ellu panustamisel samuti.

6. Nimeta kolm peamist märksõna, mis kirjeldavad Sinu jaoks "kvaliteetset haridust".

- Kvalifitseeritud, motiveeritud, väärtustatud, kogemustega, innustunud, haritud õpetajad
- Tahtejõuline õpilane
- Õpilaste vajadustest lähtuv õpe, individuaalne lähenemine; kaasaegne õpikäsitus
- Tugipersonali olemasolu
- Hea õpikeskkond, võimalus sotsialiseerida, kodulähedus, lapsesõbralikkus, õpirõõm, huvi; mitmekülsus; õuesõpe

- Turvalisus ja stabiilsus; distsipliin
- Hea koostöö õpetajate, õpilaste ja lapsevanemate vahel
- Digitaalne õpe
- Lõimitus ja loovus; lai valik huviringe; seotus päriseluga
- Sportimisvõimalused koolimajas
- Uuendusmeelsus ja ajakohasus; kaasaegsed õppematerjalid; õppesõidud
- Õpilaste edasine areng ja konkurentsivõime; läbilöögivõime edasisel kooliteel; soov õppida kogu elu; teadmised, mitte hinded;

7. Kuidas toetada Rõuge valla strateegilist eesmärki "pakkuda elukaareülest haridust"?

- Oluline on tagada, et ükski õpilane ei jääks ilma põhiharidusest ning motiveerida neid õppima ja arenema kogu elu jooksul.
- Koolitusvõimalusi ja loenguid erinevatele huvigruppidele tuleks pakkuda olemasoleva õpetajaskonna kaudu. Meil on palju lisaoskustega ja lisaerialadega inimesi, kes võiksid oma teadmisi laiema publikuga jagada.
- Personali jätkusuutlikkus- et meie sädeinimesed soovivad vallas töötada ja teadmisi edasi anda.
- Parem elukestva õppe võimalustest informeerimine, õpikogukondade loomine/kasvatamine.
- Oluline on luua võimalusi õppimiseks terve elu jooksul, sealhulgas koolituste ja ümberõppe pakkumise kaudu kodukohas. Nt koolide juurde erinevad töötoad, koolitused.
- Toetada tuleks ka täiskasvanutele suunatud koolitusi ja seminare ning koolituste pakkumist. Nt keeleõpe, beebikool, rahvamajades erinevad ringid, külaülikoolist võiks midagi kasvada, suveülikool, kus kodanikud jagaksid oma tarkust.
- Vanemaharidus (kogemusgrupid, perekooli ja perepesa sarnased mudelid)
- Hooldekodude lõimimine alusharidusega
- Mõelda tuleks kodus olevate eakate enesetäiendamisele, nt väärivate ülikool, seenioride kolledž, vestlusringid noortega, nt vana aja lood, arvuti kasutamise õpituba.
- Valla ruumiline ressurss avada õppetegevuseks, soodustada ja toetada õpikogemuste pakkumist. Nt lugemisring, kokandusring, keeleõppe vestlusring. Toetusvoorud, et kogukonnaliikmed ise oleksid teadmiste pakkujad.
- Koostöö elukaareülese valdkonna vahel, üksteise toetamine, jõustamine ja võimestamine ning tegevuste dubleerimise vähendamine.
- Koostöö kutsehariduskeskusega, raamatukogude ja rahvamajadega.
- Elukaareülest haridust valla tasemel ei saa kindlasti vaadelda akadeemilise hariduse edendamisenä. See oleks uute teadmiste ja oskuste omandamine pigem huvialaringide tasemel. Ka rahvatantsuringis toimub uute oskuste omandamine. Käsitööringis omandatu võib viia uue elukutseni jne.
- Kuna Rõuge vallas enam ühtegi gümnaasiumi pole, on see minu arust raske, kuna inimesed üldiselt täiskasvanueas sooviks omandada keskkooli haridust, et ehk edasi õppima minna või töökohaga seoses. Ehk siis tuleks alustada sellest.
- Alustama äkki peaks soovide kaardistamisega ning sarnaste huvidega inimeste vahelisele kontakti loomisele kaasa aitamine. Nt toetusvoorud, et kogukonnaliikmed ise oleksid teadmiste pakkujad. Õppes osalemist piirkonnast väljaspool toetaks ühistranspordi võimalused. Väljakutseks on leida vorm, mis tooks inimesi kodudest välja.
- Stipendiumid, tunnustamine
- Hoiakute kujundamisega ja lugudega elukaare õppest.
- Kaasata ettevõtjaid, nt millised on meie vallas õpipõisiõppe võimalused?
- Ülioluline on kvaliteetse internetiühenduse olemasolu, see võimaldab igas eas inimestel õppida kodust lahkumata.
- Koolide vabaainete kursustel võiks olla võimalus osaleda ka täiskasvanutel

Päris mitmed ei osanud sellele küsimusele vastata ning polnud kuulnud sellest terminist. Mitmed arvasid, et sellega ei peaks tegelema, kuna põhihariduse pakkumisega on nii palju väljakutseid.

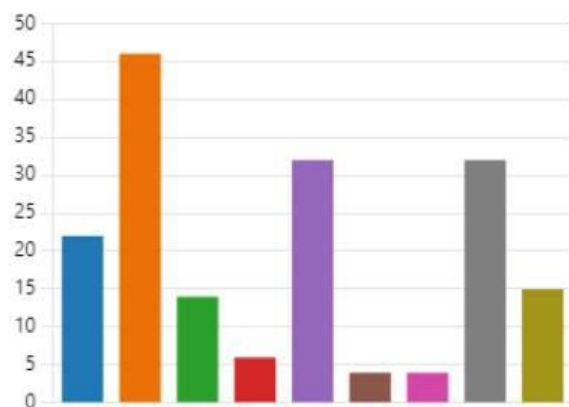
8. Milline on praegu Sinu kokkupuude haridusega? Palun tee valik. Kui Sul on mitu rolli, siis vali neist peamised.

Kõige rohkem vastas küsimustikule koolilaste lapsevanemad (46), seejärel haridustöötajad (32) ja vilistlased (32), lasteaialaste lapsevanemad (22), seejärel järgnesid hariduselust huvitatud elanikud ja vanavanemad. Õpilasi vastas küsimustikule 6.

8. Milline on praegu Sinu kokkupuude haridusega? Palun tee valik. Kui Sul on mitu rolli, siis vali neist peamised.

[More Details](#)

Minu laps käib lasteaias (olen la...	22
Minu laps õpib koolis (olen kool...	46
Minu lapselaps(ed) käivad lastea...	14
Olen õpilane	6
Olen haridustöötaja (õpetaja, tu...	32
Olen haridusjuht (direktor, õppe...	4
Olen valla hariduskomisjoni liige	4
Olen vilistlane	32
Olen hariduselust huvituv elanik...	15

9. Vajadusel lisa infot, mida soovid jagada.

- Väljaspoole hariduse kuvand on ilusam, kui valla siseselt. Tänu erinevatele projektidele, tunnustustele, konkursitele on Rõuge valla haridusasutused väga hästi oma tegevusega silma paistnud. Loodetavasti vald ükskord mõistab seda ja hakkab ka töötajaid väärtustama.
- Tehke hooliva südame järgi, siis ei saa valesti minna!**
- Olge rohkem rõõmsameelsemad ja terved ja hoitud! Tänan!
- Kuulake noori ja usaldage neid. Kui arvestame nendega, siis ka nemad usaldavad meid ja koostöö on oluliselt parem.
- Raske on muuta ja uskuda uut innovaatilist ja lapsest lähtuvat hariduselu, kui me oleme kõik tavasüsteemis õppinud. Meis puudub julgus ja avatus, ettevõtlikus midagi muuta.... Lapsed ei kuula, kas neil ongi midagi kuulata? Mida me tahame, et ta kuulaks ja mis mahus? Me tapame lastes huvi suure õpikoormusega. Võiksime selle ära lõpetada esimestena Eestis. Kuulame, mida lapsed mõtlevad. Kui me ei kuula neid praegu, siis ei kuule me neist kunagi.
- Süda valutab piirkonna tuleviku pärast...raske on uskuda, et midagi paremaks läheb
- Rõuge valla hariduselu all võiks silmas pidada ka noorsootööd ja tuua välja noorsootöö võimalusi noore vaatepunktist. Tihtipeale on noorsootöö võimalus noorele eneseteostuseks väljaspool kooli ning selle raames omandab noor eluks või tööturule jõudmiseks vajalikke oskusi.
- Soovin tulevikus, et minu lapselapsed saavad maal head haridust.
- Mõelge väga hoolikalt läbi mis samme te teete hariduses.
- Mitte leppida kesisega! Lapsed seada ikka esikohale, mitte see, kuidas on odav ja mugav jne.

- Eestis puuduvad pädevus- ja kvaliteedinõuded tööks nendega, kes lähenevad pensionieale või on tööturult vanuse tõttu väljunud, kuid ei vaja (veel) hoolekandeteenuseid.

10. Sinu vanus

Kõige enam vastanuid oli vanusegrupis 41–60 aastat (41) ning järgnes vanusegrupp 28–40 aastat (39). Kõige vähem vastanuid oli kuni 18-aastaste noorte seas.

10. Sinu vanus

[More Details](#)

Kuni 12 a	0
13–17 a	4
18–27 a	8
28–40 a	39
41–60 a	41
61 a ja vanemad	11

